

Documents per a l'organització i la gestió dels centres

L'orientació educativa i l'acció tutorial al
llarg i en cada una de les etapes educatives
i dels ensenyaments

18/01/2018

Índex

L'orientació educativa i l'acció tutorial al llarg i en cada una de les etapes educatives i dels ensenyaments	3
1 Orientació educativa i acció tutorial	3
2 L'acollida, base de l'orientació i l'acció tutorial. Coordinació de les accions pedagògiques compartides entre etapes i ensenyaments	5
2.1 Actuacions de l'acollida i la coordinació entre etapes i ensenyaments	7
2.1.1 L'acollida, base de l'orientació en les transicions educatives	7
2.1.2 Coordinació de les accions pedagògiques compartides entre etapes i ensenyaments	10
3 L'acció tutorial i l'orientació acadèmica i professional al servei de la personalització i la projecció dels aprenentatges	12
3.1 Actuacions de l'acció tutorial i l'orientació acadèmica i professional	14
3.1.1 Actuacions de l'acció tutorial	15
3.1.2 Actuacions de l'orientació acadèmica i professional	18
4 Documentació de l'orientació educativa i l'acció tutorial	21
5 Normativa d'aplicació (l'orientació educativa i l'acció tutorial al llarg i en cada una de les etapes educatives i dels ensenyaments)	24

L'orientació educativa i l'acció tutorial al llarg i en cada una de les etapes educatives i dels ensenyaments

1 Orientació educativa i acció tutorial

L'aprenentatge continuat al llarg de la vida esdevé avui una condició clau per formar persones amb pensament crític i compromeses, amb més possibilitats d'inserció social i professional, en una societat canviant i en evolució constant.

Els fonaments de l'aprenentatge continuat s'han de començar a establir en els primers temps d'escolarització i han de continuar i consolidar-se en tots els ensenyaments. Així, ja en les etapes educatives inicials cal fixar les bases per a l'autoconeixement, l'autoestima i la pràctica de la presa de decisions de l'infant, fonamentals tots tres per a la construcció o reorientació del propi projecte de vida del jove o l'adult. A partir d'aquestes bases, treballades com un continu educatiu, cal aportar a l'infant, al jove i a l'adult, de forma ininterrompuda, els recursos i els elements per adquirir les competències que es requereixen per integrar-se en el món present i futur.

La [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació, destaca com a principi general del sistema educatiu l'aprenentatge permanent i l'educació al llarg de la vida. També destaca, com a principi específic, la formació integral de les capacitats intel·lectuals, ètiques, físiques, emocionals i socials dels alumnes que els permeti el ple desenvolupament de la seva personalitat. Aquest marc normatiu situa l'orientació personal, social, acadèmica i professional al servei del propi projecte de vida de cada un dels alumnes i concreta l'acció tutorial com a funció del docent per a l'acompanyament individual i col·lectiu dels alumnes.

L'organització del centre que ha de fer possible el desenvolupament d'aquests dos principis i de les seves actuacions orientadores i tutorials, es basa en l'exercici d'autonomia que es regula en el [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, a partir del qual l'orientació i l'acció tutorial s'estableixen com a elements essencials de la tasca educativa dels centres.

A Catalunya, els currículums d'educació presenten un enfocament inclusiu del sistema educatiu i fomenten la formació competencial i integral dels alumnes, la seva continuïtat formativa i l'aprenentatge permanent al llarg de la vida. Per promoure aquesta finalitat, l'orientació educativa, entesa com a orientació personal, social, acadèmica i professional, i l'acció tutorial esdevenen funcions transversals de tot el sistema educatiu i de responsabilitat compartida entre els diferents equips educatius que acompanyen els alumnes en el seu procés de formació.

La integració d'aquestes funcions en la formació competencial dels alumnes promou tres elements clau per a la seva continuïtat formativa i l'aprenentatge permanent:

- La creació del vincle, d'implicació i interacció amb l'aprenentatge, el centre i l'entorn, amb una actuació docent que generi confiança, autoestima i expectatives positives.
- La reflexió i la presa de consciència del propi procés d'aprenentatge únic i

intransferible.

- La transferència i la projecció dels aprenentatges, visualitzant la connexió del que aprèn l'alumne i com ho aprèn dins i fora de l'entorn escolar.

L'orientació educativa i l'acció tutorial, com a funcions transversals i de responsabilitat compartida, són els principis nuclears de l'aprenentatge permanent i, per tant, de l'èxit educatiu de l'alumne i l'educació al llarg de la vida.

L'**orientació educativa** comprèn les accions del centre que promouen l'acompanyament personalitzat de l'alumne i requereix que els equips del centre incorporin estratègies didàctiques i pedagògiques afavoridores de l'aprenentatge i l'autonomia de l'alumne.

Cal posar les màximes expectatives en cada alumne i proporcionar-li l'oportunitat d'obtenir el màxim i el millor d'ell mateix, fomentant-ne les potencialitats des de l'autoconeixement, l'autoestima i el compromís amb la tasca d'aprendre.

L'**acció tutorial** integra les funcions tutorials del docent, dels equips educatius i de tots els professionals de la comunitat educativa i té per finalitat contribuir, en col·laboració amb les famílies, a implicar cada alumne en el seu procés educatiu i a desenvolupar una dinàmica social positiva en la comunitat educativa.

El desplegament de l'acció tutorial demana la planificació, el seguiment i l'avaluació de les competències bàsiques, transversals i les capacitats clau inserides en cadascuna de les activitats del centre, de l'aula i de l'entorn.

La direcció del centre ha de vetllar perquè les funcions d'orientació i d'acció tutorial es portin a terme de forma distribuïda i coordinada entre tots els professionals del centre i la comunitat educativa. Així mateix, per fomentar la construcció compartida de coneixement i la coherència organitzativa i pedagògica, l'equip directiu ha de posar en relleu i promoure el treball conjunt entre els diferents equips del centre. El lideratge del mestre o mestra d'educació especial i de l'orientador o orientadora del centre afavoreix la construcció d'aquesta mirada en l'acompanyament de l'alumne.

Les funcions orientadora i tutorial del centre, de cada docent i dels equips educatius, han d'iniciar-se i apuntalar-se en un procés planificat d'acollida dels alumnes i en una coordinació de les accions pedagògiques compartides entre equips al llarg de les diferents etapes i ensenyaments.

Un procés d'acollida sempre és una condició necessària per a l'orientació de l'infant, el jove i l'adult, així com de les famílies. També cal desenvolupar la funció orientadora i tutorial en el si dels processos d'ensenyament-aprenentatge i dins de cada etapa o ensenyament, per mitjà d'actuacions diverses i diferenciades.

La implementació de l'orientació educativa i l'acció tutorial en les diferents etapes i ensenyaments s'estructura en dues grans línies de treball:

L'acollida, base de l'orientació i l'acció tutorial. Coordinació de les accions pedagògiques compartides entre etapes i ensenyaments.

L'acció tutorial i l'orientació acadèmica i professional al servei de la personalització i la projecció dels aprenentatges.

Tot i que cadascuna de les línies de treball té entitat pròpia, les actuacions s'han d'implementar de manera integrada, amb la finalitat que esdevinguin una eina per als centres, per visualitzar, planificar i avaluar l'orientació educativa i l'acció tutorial durant el procés de formació de l'alumne.

La primera línia de treball, concebuda com l'orientació al llarg de l'escolarització de l'alumne, es concreta en dues àrees d'actuació: el procés d'acollida i les accions pedagògiques compartides d'equip entre etapes i ensenyaments.

La segona línia, concebuda com l'orientació desplegada dins de cada etapa i ensenyament, es projecta a través de dues àrees d'actuació: l'acció tutorial i l'orientació acadèmica i professional al servei de la personalització i la projecció dels aprenentatges de l'alumne.

2 L'acollida, base de l'orientació i l'acció tutorial. Coordinació de les accions pedagògiques compartides entre etapes i ensenyaments

Les funcions orientadora i tutorial de la tasca docent s'inicien en el procés d'acollida dels alumnes i es despleguen i s'enforteixen amb les accions pedagògiques compartides entre etapes i ensenyaments, per tal de promoure l'orientació educativa i l'acció tutorial "al llarg de" tot el procés d'escolarització i afavorir-ne la continuïtat formativa.

El procés d'acollida comprèn el conjunt de mesures i actuacions que el centre educatiu posa en funcionament, d'acord amb l'ensenyament i l'edat dels alumnes, per acompanyar els alumnes i les famílies en el procés d'incorporació al centre educatiu o als nous ensenyaments.

Aquest procés ha de tenir lloc en diferents moments, i les actuacions que se'n deriven s'han d'ajustar a les particularitats de cadascun d'aquests: escolarització per primera vegada; alumnes de nova incorporació; canvis de centre; transicions educatives en els canvis d'etapa o de cicle, o reincorporació al sistema educatiu.

Durant l'acollida cal tenir present els aspectes personals, socials, acadèmics i professionals perquè tots els infants, joves i adults es trobin en un ambient propici per desenvolupar plenament les seves capacitats i competències, que els permetran prendre decisions durant la construcció dels seus projectes de vida.

Les actuacions del procés d'acollida s'han d'ajustar a les singularitats de cadascun dels alumnes, de les seves famílies i dels centres educatius, amb èmfasi als alumnes que, per circumstàncies personals i/o socials, singulars, permanents o transitòries, requereixen accions de suport més personalitzat.

L'acollida dels alumnes té diversos objectius: transmetre confiança mútua i seguretat, promoure mecanismes de comunicació i suport, i donar i rebre informació que ajudi els alumnes a situar-se en el moment en què es troben i en les possibilitats que se'ls ofereix en endavant. Les mesures i actuacions derivades d'aquests objectius fomenten la creació del vincle, la interacció i la implicació de l'alumne amb l'aprenentatge, amb el centre i amb l'entorn.

L'acollida i la seva planificació es concreten en els documents del centre següents: el projecte educatiu del centre (PEC), les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC) i la programació general del centre (PGC). Es tracta d'un procés de treball dels equips educatius, en què cal que tots els membres de la comunitat educativa siguin coneixedors de tot el procediment i de les actuacions que han de portar a terme en cada moment.

La planificació de l'acollida ha de contenir les actuacions que es duran a terme; qui n'és el responsable; qui ha d'intervenir en cada moment (amb la participació d'altres agents de la comunitat educativa, alumnes o exalumnes, famílies, PAS, etc.), i també la seva avaluació.

Pel que fa a la coordinació de les accions pedagògiques compartides entre etapes i ensenyaments, els agents educatius responsables de zona (Inspecció d'Educació, serveis educatius, etc.) han de planificar la coordinació entre etapes educatives o ensenyaments d'acord amb un plantejament de coherència pedagògica. Això significa establir sessions de treball de zona per ajustar aspectes com el disseny i la planificació del currículum, mesures d'atenció a tots els alumnes, acció tutorial, estratègies metodològiques i criteris d'avaluació, entre d'altres. Així mateix, també es poden establir col·laboracions amb els diferents agents del territori (serveis socials, ajuntament, etc.) per fer un projecte educatiu compartit de zona.

Aquesta dinàmica de treball afavoreix la coherència de les línies pedagògiques dels diferents centres, els estils docents, la planificació curricular i l'acompanyament a les famílies, i, per tant, la continuïtat formativa dels alumnes.

Alhora, per afavorir l'èxit educatiu de tots els alumnes és imprescindible establir un marc de relacions i compromisos entre les famílies i els centres educatius. Les funcions de cadascun són diferents, però complementàries. Tot i així es remarquen dos aspectes concrets que s'han de tenir en compte en aquesta continuïtat educativa: el rol canviant de la família a mesura que l'alumne creix i madura, i la singularitat dels objectius pedagògics en cada una de les etapes i ensenyaments.

En definitiva, l'acollida dels infants, els joves i els adults, i el treball pedagògic compartit han d'impregnar totes les etapes educatives i tots els ensenyaments per tal de prevenir l'absentisme i l'abandonament escolar prematur, i afavorir la continuïtat formativa de tots els alumnes.

2.1 Actuacions de l'acollida i la coordinació entre etapes i ensenyaments

Aquesta línia de treball es concreta en dues àrees d'actuació: l'acollida, base de l'orientació en les transicions educatives, i la coordinació de les accions pedagògiques compartides entre etapes i ensenyaments. Ambdues àrees d'actuació cal treballar-les conjuntament de forma integrada, en què s'ha de vetllar per la coherència educativa de la continuïtat formativa de l'alumne.

Les actuacions de cada una d'aquestes àrees estan recollides en una taula:

Les actuacions de l'acollida es presenten organitzades cronològicament segons el moment del procés en què s'han de fer i emmarcades en les etapes educatives i ensenyaments en què es considera oportú portar-les a terme. Tenint present l'autonomia del centre i el perfil de l'infant, del jove o de l'adult, cada centre educatiu ha de concretar quines actuacions són les més adients per portar a terme en la seva planificació de l'acollida.

Pel que fa a les accions pedagògiques compartides entre etapes i ensenyaments, es distingeixen entre les de caràcter general, que són per a totes les etapes i ensenyaments i que els implica a tots, i les de caràcter específic, referides a algunes etapes i ensenyaments concrets.

2.1.1 L'acollida, base de l'orientació en les transicions educatives

El procés planificat d'acollida s'inicia abans de la inscripció en un centre educatiu i continua a l'inici del procés d'escolarització. Els centres educatius han de planificar diverses actuacions d'acollida dels alumnes i de les famílies que promouen la creació del vincle amb la nova comunitat educativa, i la implicació i la interacció de l'alumne amb l'aprenentatge, el centre i l'entorn. Això afavorirà la continuïtat formativa dels alumnes.

En la taula següent es recullen les diverses actuacions d'aquest procés d'acollida en les diferents etapes i ensenyaments, seqüenciades segons l'ordre cronològic en què tenen lloc:

- Prèvies a la inscripció: abans del procés d'inscripció al centre.
- A l'inici d'escolarització als nous ensenyaments: des que l'alumne es matricula al centre fins al primer dia de la jornada escolar.
- Durant l'escolarització.

Prèvies a la inscripció

Actuació	Descripció	EI	EP	ESO	Batx.	FP	ERE	EA
Familiarització amb l'entorn	El centre s'obre als infants i a les famílies per compartir l'espai i l'entorn, durant un període determinat de temps, per tal de facilitar-los-hi l'adaptació.							
Jornada de portes obertes	Organització d'una jornada adreçada als alumnes i les famílies perquè puguin conèixer el projecte educatiu del centre, el seu funcionament, el caràcter propi i els serveis que ofereix.							
Activitats informatives diverses	Activitats diverses organitzades pels professors i els alumnes del centre (tallers, conferències, etc.) adreçades als alumnes dels centres de procedència perquè el coneguin millor i s'hi familiaritzin.							
Entrevista inicial i valorativa amb els alumnes	Actuació específica dels centres de formació d'adults, en què es fan entrevistes personalitzades als alumnes per orientar-los i valorar-ne l'assignació del nivell dels diferents ensenyaments.							

A l'inici de l'escolarització als nous ensenyaments

Actuació	Descripció	EI	EP	ESO	Batx.	FP	ERE	EA
Entrevista inicial amb les famílies i/o els alumnes	Primera presa de contacte entre el centre i les famílies i/o alumnes, depenent de l'etapa educativa o l'ensenyament, per iniciar el coneixement mutu i la concreció dels compromisos educatius compartits.							
Reunió inicial amb les famílies i/o els alumnes	Reunió col·lectiva per rebre les noves famílies i/o els alumnes, presentar-los el tutor/a i donar-los informacions generals, del centre, dels grups...							

Reunió per a la concreció de la corresponsabilitat entre família i centre educatiu	Trobada individual amb les famílies i/o els alumnes per acordar els compromisos educatius compartits, que es concreten en la carta de compromís educatiu que han de signar totes les parts implicades.							
Període d'adaptació	Organització singular durant un període de temps per afavorir l'adaptació dels alumnes i de les famílies: cada centre determina quins i quants alumnes, la durada, qui hi ha d'intervenir (educadors i/o pares), quina flexibilitat horària convé fer, etc. S'ha d'acompanyar d'una documentació d'observació i seguiment de l'adaptació de l'alumne.							

Durant l'escolarització

Actuació	Descripció	EI	EP	ESO	Batx.	FP	ERE	EA
Valoració de l'adequació de l'itinerari formatiu	Durant el primer trimestre del nou ensenyament, el tutor/a i/o l'orientador/a, conjuntament amb l'alumne i/o la família que ho necessitin, valora la idoneïtat de l'itinerari formatiu triat.							
Avaluació diagnòstica dels alumnes	Realització de proves, entrevistes i observacions dels alumnes per conèixer-ne les habilitats professionalitzadores.							
Sessions informatives per als alumnes	Presentació als alumnes, que es fa a l'inici d'incorporar-se al nou ensenyament, per guiar-los i introduir-los tant al centre com als nous estudis postobligatoris.							

Acompanyament entre alumnes	Realització d'accions diverses que porten a terme els alumnes de diferents nivells educatius per fomentar la relació i el coneixement entre ells i el nou ensenyament: apadrinament, tutoria entre iguals, alumnes tutors, tutors guies...							
Activitats de cohesió de grup	Organització, a càrrec de l'equip docent i/o l'equip de tutors, d'activitats diverses (sortides, jornades esportives, dinàmiques de grup...) per afavorir la cohesió entre tots els alumnes i grups, i la vinculació al centre.							
Acollida d'alumnes matriculats fora de termini	Elaboració d'un pla específic d'acollida als alumnes matriculats fora de termini que garanteixi el seguiment dels estudis d'acord amb la programació prevista.							

El: educació infantil; EP: educació primària; ESO: educació secundària obligatòria; Batx.: batxillerat; FP: formació professional; ERE: ensenyaments de règim especial; EA: educació d'adults.

2.1.2 Coordinació de les accions pedagògiques compartides entre etapes i ensenyaments

El treball pedagògic compartit entre etapes i ensenyaments per facilitar la continuïtat formativa és un factor d'èxit i de qualitat educativa. Un procés orientador ha de ser continuat i coordinat al llarg de tota l'escolarització de l'infant, del jove i de l'adult. Així s'han d'establir i planificar sessions de treball entre els centres per compartir criteris pedagògics i de seguiment dels alumnes.

En la taula següent es recullen les diverses actuacions que cal fer, agrupades segons les accions pedagògiques comunes a totes les etapes i ensenyaments i les accions pedagògiques específiques entre algunes etapes i ensenyaments.

Comunes a totes les etapes i ensenyaments

Actuació	Descripció	EI	EP	ESO	Batx.	FP	ERE	EA
Actualització dels documents de centre	Planificació i concreció de les mesures de coordinació entre etapes i ensenyaments en els diferents documents de centre (PEC, pla d'acollida, PGA, etc.).							
Sessions de treball pedagògic compartit entre etapes i ensenyaments	Reunions dels grups de treball creats en diferents formats (per zones, entre centres, treball en xarxa...) per treballar temes comuns: acció tutorial, entorns d'aprenentatge, metodologies, etc.							
Participació en les comissions municipals	Intervenció dels diferents centres educatius d'una població en les comissions municipals per fer el seguiment dels alumnes per prevenir l'abandonament escolar.							
Sessions de traspàs d'informació entre etapes i ensenyaments per al coneixement de l'alumne	Reunions entre els centres en què participen docents, orientadors i els serveis educatius per traspasar la informació dels alumnes per fer-ne el seguiment en el canvi d'etapa o ensenyament. De SAGA, Esfer@ i RALC es pot obtenir informació que ajudi a fer aquest traspàs							
Coordinació entre els centres educatius de qualsevol territori	Reunions de grups de treball en xarxa entre els centres de diferents territoris per compartir treball pedagògic.							

Específiques entre algunes etapes i ensenyaments

Actuació	Descripció	EI	EP	ESO	Batx.	FP	ERE	EA
Realització de projectes comuns entre diferents centres educatius	Des de diferents àmbits o matèries es realitzen projectes comuns entre ensenyaments professionals i de règim especial i centres educatius de primària i secundària.							

Col·laboració amb centres d'ensenyament superior	Programes de col·laboració entre centres educatius i centres d'ensenyament superior, com tutorització de treballs de recerca, estades formatives d'alumnes i professors, etc.							
Coordinació entre els centres educatius d'ESO i batxillerat i els de règim especial	Lliurament d'informació dels centres d'ensenyaments de règim especial (ERE) sobre les proves específiques d'accés a aquests ensenyaments als centres educatius d'ESO i batxillerat.							
	Treball conjunt per compartir informació dels alumnes entre les escoles de música i dansa i els centres d'ESO i de batxillerat amb l'objectiu de fer un bon seguiment de les mesures de simultaneïtat..							
	Treball conjunt per compartir informació dels alumnes entre els centres d'ensenyaments de règim especial professionalitzadors i els centres d'ensenyaments superiors de música, dansa, art dramàtic, disseny i conservació i restauració de béns culturals, per accedir a aquests estudis.							
Coordinació entre les etapes educatives i l'educació d'adults	Treball conjunt per compartir informació dels alumnes entre les escoles d'adults i els centres o institucions de procedència, amb la col·laboració de l'EAP per a aquells alumnes amb necessitats específiques.							

El: educació infantil; EP: educació primària; ESO: educació secundària obligatòria; Batx.: batxillerat; FP: formació professional; ERE: ensenyaments de règim especial; EA: educació d'adults.

3 L'acció tutorial i l'orientació acadèmica i professional al servei de la personalització i la projecció dels aprenentatges

El procés d'acollida i la coordinació de les accions pedagògiques compartides entre etapes i ensenyaments no són una condició suficient per a l'orientació i

l'acompanyament de l'infant, el jove i l'adult. També cal desplegar les funcions orientadora i tutorial del centre, dels equips i del docent en el si dels processos d'ensenyament-aprenentatge. Aquesta segona línia de treball es fonamenta en el concepte de l'orientació educativa dins de cada etapa i ensenyament, "l'ample" de l'orientació.

Així, en cada etapa i ensenyament, l'orientació educativa, en les seves dimensions personal, social, acadèmica i professional, es concreta en actuacions d'acció tutorial i d'orientació acadèmica i professional. Depenent de l'edat de l'alumne i de la singularitat dels objectius de cada etapa educativa o ensenyament, es posarà més èmfasi en algunes d'aquestes actuacions.

L'acció tutorial, entesa com a acompanyament de l'alumne en el seu procés d'aprenentatge i en la construcció del seu projecte de vida com a ciutadà responsable, ha d'estar inserida en cadascuna de les activitats de centre amb una visió transversal i compartida entre tots els equips educatius. Per tant, l'acció tutorial es treballa a tots els espais i els temps de centre.

El desplegament de les funcions orientadora i tutorial en el si dels processos d'ensenyament-aprenentatge possibilita la personalització de l'aprenentatge i comporta que els equips del centre, partint de l'heterogeneïtat dels alumnes com a valor, dissenyin entorns d'aprenentatge que permetin afavorir la resposta educativa singularitzada.

Per tal de construir la transversalitat de l'orientació educativa i l'acció tutorial, el disseny d'aquests entorns d'aprenentatge requereix la planificació d'estratègies didàctiques i pedagògiques que potenciïn que l'alumne:

- s'impliqui en el seu procés d'aprenentatge i el gestioni;
- utilitzi la comunicació com una eina de construcció d'aquest aprenentatge;
- sigui actiu i protagonista en tot el seu procés d'aprenentatge i de desenvolupament personal i social;
- transfereixi i projecti els seus coneixements a altres contextos dins i fora del centre.

La projecció dels aprenentatges possibilita a l'alumne la connexió del que aprèn al centre amb la vida fora de l'entorn escolar, cosa que li aporta una nova visió i percepció del món.

Des de les primeres etapes educatives, i de manera progressiva, aquesta visió i percepció del món que aporta la projecció del que aprèn li permet anar descobrint les seves motivacions, preferències i interessos sobre el que fa, el que coneix i el que sap, i sobre el que voldria fer, conèixer i saber. La projecció és, per tant, un dels elements

de base del que serà el procés de construcció del seu projecte de vida.

L'alumne necessita que, al llarg del seu procés d'aprenentatge, el centre, els equips i els docents li aportin les eines necessàries perquè vagi descobrint i concretant el seu itinerari formatiu i el que podria ser més endavant la seva dedicació professional. Per tant, l'orientació acadèmica i professional, ajustada a les singularitats de cada etapa educativa, és cabdal en aquest procés de construcció.

Així, des de totes les àrees, àmbits, matèries o unitats formatives, en activitats de l'aula, del centre o de l'entorn, i reforçats des dels espais i els temps de tutoria, cal incorporar continguts d'orientació acadèmica i professional, tenint present el següent:

- Cal promoure la reflexió de l'alumne i la presa de consciència de si mateix, i dels seus interessos, habilitats, capacitats, aptituds i valors.
- La construcció de l'itinerari formatiu professional i del projecte de vida del jove requereix simultaniejar la reflexió i la presa de consciència de si mateix amb l'exploració i el coneixement de l'entorn personal, social, acadèmic i laboral.
- L'exercici de l'autonomia i de la presa de decisions és un procés continu al llarg de la formació i de la vida, que cal promoure des de les primeres etapes educatives.

En aquest procés, els equips educatius i els docents han de posar les màximes expectatives en cada alumne i proporcionar-li l'oportunitat d'obtenir el màxim i millor d'ell mateix, reforçant-ne l'autoestima i afavorint-ne l'autoconeixement i el compromís amb la tasca d'aprendre.

Així, per tal de regular el procés d'ensenyament-aprenentatge, els docents han d'identificar les dificultats i els progressos d'aprenentatge dels alumnes (avaluació formativa) i possibilitar, alhora, el desenvolupament de les potencialitats dels alumnes per autoregular el seu propi aprenentatge (avaluació formadora).

3.1 Actuacions de l'acció tutorial i l'orientació acadèmica i professional

Aquesta línia de treball es concreta en dues àrees d'actuació: **l'acció tutorial i l'orientació acadèmica i professional**. Ambdues àrees cal treballar-les conjuntament de forma integrada, perquè estan al servei de la personalització i la projecció dels aprenentatges.

Per tal de vetllar per la coherència educativa de la continuïtat formativa de l'alumne, les actuacions d'aquestes àrees en les diferents etapes i ensenyaments es presenten estructurades en eixos d'actuacions del centre, que es despleguen en un seguit d'accions que no responen a cap ordre cronològic.

Cada centre educatiu, en funció dels objectius pedagògics de l'etapa o ensenyament,

així com del moment maduratiu dels alumnes, ha d'aplicar les actuacions que consideri més adients.

3.1.1 Actuacions de l'acció tutorial

Acció tutorial

Eixos d'actuació	Accions del centre	EI	EP	ESO	Batx.	FP	ERE	EA
Actualització del projecte educatiu de centre (PEC)	Descriure i concretar en el PEC els principis i objectius de l'acció tutorial compartida entre tota la comunitat educativa.							
	Revisar i avaluar, en els equips del centre (equips docents, comissió pedagògica, comissió d'atenció a la diversitat, etc.), les actuacions descrites en el PEC respecte a l'acció tutorial.							
	Planificar l'acció tutorial del centre (PAT).							
Desplegament de les competències bàsiques, transversals i de les capacitats clau	Programar, implementar i avaluar activitats de centre tenint present les competències bàsiques, transversals i/o les capacitats clau.							
	Programar, implementar i avaluar el desplegament del currículum competencial tenint present les competències bàsiques, transversals i/o les capacitats clau.							
	Programar, implementar i avaluar les activitats planificades específiques del temps de tutoria amb el grup classe.							

Desplegament de les competències bàsiques, transversals i de les capacitats clau	Fer activitats per al desenvolupament de les competències professionalitzadores.							
	Determinar el pla de treball individual i del grup classe a partir de l'avaluació diagnòstica.							
	Dissenyar, implementar i avaluar els programes de diversificació curricular.							
	Ajustar, per a aquells alumnes que ho requereixin, un pla de suport individualitzat (PI) a partir de la programació de les seqüències didàctiques competencials, amb la participació de l'alumne i de la família, si escau.							
	Elaborar un pla de suport individualitzat (PI) per als alumnes que segueixen mesures de simultaneïtat.							
	Elaborar una modificació curricular per als alumnes amb necessitats educatives especials i fer-ne el seguiment amb l'alumne i la família, si escau.							
Estratègies i eines per al seguiment de l'alumne: equips del centre, famílies i equips externs	Fer el seguiment de la carta de compromís educatiu i de l'addenda amb els alumnes i/o les famílies.							
	Compartir el seguiment de l'alumne en els diferents equips del centre: docents, tutors, departaments didàctics, comissió d'atenció a la diversitat...							

Estratègies i eines per al seguiment de l'alumne: equips del centre, famílies i equips externs	Elaborar documents de seguiment de l'alumne: fitxa bàsica de dades en l'educació primària, i full de seguiment intern en l'educació secundària obligatòria i ensenyaments postobligatoris.							
	Fer el seguiment personal i acadèmic de cada alumne amb les famílies si escau: entrevistes individualitzades, contractes pedagògics, diaris d'observació...							
	Compartir amb l'alumne i la família el consell orientador elaborat per l'equip docent.							
	Lliurar un informe personal d'orientació a l'alumne i/o família.							
	Detectar alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE) i fer-ne el seguiment.							
	Dissenyar estratègies organitzatives i didàctiques per acompanyar els alumnes en el seu procés d'aprenentatge des dels diferents equips del centre: comissió pedagògica, departaments didàctics, equips docents, equips de tutors, comissió d'atenció a la diversitat...							
	Implementar la comissió d'atenció a la diversitat o òrgan equivalent en els ensenyaments postobligatoris.							

Estratègies i eines per al seguiment de l'alumne: equips del centre, famílies i equips externs	Dissenyar, planificar i compartir el seguiment de l'aprenentatge amb els alumnes i/o les famílies en diferents moments i amb recursos diversos (entrevistes, activitats de centre, informes, grups de diàleg, etc.).							
	Fer el seguiment dels alumnes en les comissions municipals entre els diferents centres i altres serveis (educatius, socials...) de la població per prevenir l'abandonament escolar prematur.							
	Coordinar-se amb els serveis educatius i els serveis externs.							

EI: educació infantil; EP: educació primària; ESO: educació secundària obligatòria; Batx.: batxillerat; FP: formació professional; ERE: ensenyaments de règim especial; EA: educació d'adults.

3.1.2 Actuacions de l'orientació acadèmica i professional

Orientació acadèmica i professional

Eixos d'actuació	Accions del centre	EI	EP	ESO	Batx.	FP	ERE	EA
Activitats didàctiques d'aula i del centre (des de tots els àmbits o àrees, matèries o unitats formatives)	Programar, implementar i avaluar activitats didàctiques d'aula i del centre perquè els alumnes explorin i coneguin els seus interessos i/o expectatives acadèmiques i professionals.							

<p>Activitats didàctiques d'aula i del centre (des de tots els àmbits o àrees, matèries o unitats formatives)</p>	<p>Programar, implementar i avaluar activitats didàctiques d'aula i de centre perquè els alumnes explorin i coneguin els diferents perfils professionals que hi ha.</p>							
	<p>Programar, implementar i avaluar activitats didàctiques d'aula i centre que promoguin que l'alumne conegui el sistema educatiu.</p>							
	<p>Programar, implementar i avaluar activitats didàctiques d'aula i de centre que promoguin que l'alumne, a partir del coneixement de si mateix, de les professions i del sistema educatiu, pugui anar elaborant el seu itinerari formatiu i professionalitzador.</p>							
	<p>Organitzar xerrades i altres activitats en què participin diferents agents de la comunitat educativa (exalumnes, famílies, persones expertes...) per compartir experiències de diversos perfils professionals des de la vivència personal.</p>							
	<p>Fer activitats perquè els alumnes coneguin els perfils professionals que inclouen els diferents cicles formatius de formació professional i els ensenyaments de règim especial.</p>							

	Portar a terme activitats sobre el funcionament de la borsa de treball del centre.							
Temps i espais de tutoria	Acompanyar l'alumne en l'anàlisi personal d'interessos, aptituds i valors ocupacionals.							
	Acompanyar l'alumne en el coneixement en profunditat dels diferents ensenyaments i recorreguts formatius, partint dels seus interessos.							
	Ajudar l'alumne a elaborar el seu itinerari formatiu a partir del coneixement de si mateix, del sistema educatiu i dels seus interessos professionals.							
	Fer activitats per tal que els alumnes i les famílies coneguin els estudis d'ensenyaments professionals i universitaris.							
	Participar en fires d'orientació acadèmica i professional a diferents territoris.							
Estratègies i eines per al seguiment de l'alumne: equips del centre, famílies i equips externs	Acompanyar l'alumne en l'elaboració de la seva carpeta d'aprenentatge sobre les activitats d'orientació acadèmica i professional portades a terme al llarg de l'etapa o l'ensenyament.							

Estratègies i eines per al seguiment de l'alumne: equips del centre, famílies i equips externs	Fer entrevistes individualitzades amb l'alumne i/o la família per fer el seguiment de la seva orientació acadèmica i professional.							
	Assignar un referent d'orientació acadèmica i professional.							
	Coordinar-se amb els serveis educatius i serveis externs.							
	Treballar en xarxa amb el servei d'informació juvenil, universitats, el Servei d'Ocupació, empreses de l'entorn, fundacions, etc., amb la finalitat d'aportar experiències de perfils professionals des de la vivència personal.							
	Fer el seguiment i/o la derivació dels alumnes pels serveis educatius de la zona, per tal que aquests puguin gaudir d'actuacions de polítiques d'ocupació municipals.							

EI: educació infantil; EP: educació primària; ESO: educació secundària obligatòria; Batx.: batxillerat; FP: formació professional; ERE: ensenyaments de règim especial; EA: educació d'adults.

4 Documentació de l'orientació educativa i l'acció tutorial

Documents	Descripció	EI	EP	ESO	Batx.	FP	ERE	EA
Carta de compromís educatiu	Document que té per finalitat potenciar la comunicació, la participació, la implicació, el compromís i la corresponsabilitat entre els centres i les famílies en l'educació d'infants i joves.							
Consell orientador	Eina del centre que ajuda a construir i concretar el projecte de vida de cada alumne. La finalitat d'aquest instrument pedagògic és registrar, acompanyar i guiar l'aprenentatge en cada moment i dimensió de la formació educativa dels alumnes.							
Expedient acadèmic de l'alumne	Document del centre que té la funció de recollir de manera acumulativa els resultats de l'avaluació obtinguts per l'alumne al llarg de la seva escolarització i totes les dades personals i acadèmiques rellevants. La custòdia i l'arxiu d'aquest expedient correspon als centres en què s'hagin cursat i finalitzat els estudis.							
Fitxa bàsica de dades i resum d'escolarització	Recull de dades bàsiques i observacions sobre l'alumne.							
Full de seguiment intern	Document intern que té la finalitat d'enregistrar les observacions, decisions i actuacions fetes respecte al procés d'aprenentatge de l'alumne; el seu contingut s'actualitza periòdicament d'acord amb l'evolució d'aquest procés.							

Informe competències bàsiques de 4t ESO	Informe del resultat de la prova de quart d'ESO que avalua les competències i coneixements bàsics que els alumnes han d'haver adquirit en les competències comunicativa lingüística, científicotecnològica i matemàtica.						
Informe competències bàsiques de 6è primària	Informe del resultat de la prova d'avaluació de 6è de primària que avalua les competències i coneixements bàsics que han d'haver adquirit els alumnes al final de l'educació primària.						
Instruments de seguiment de l'acció tutorial (carpeta de l'alumne, portafolis...)	Recopilació d'informació i documentació reflexionada, on és possible trobar evidències de les accions fetes en referència a l'acció tutorial.						
Pla individualitzat	Document per planificar les mesures, actuacions i suports per donar resposta als alumnes que presenten necessitats educatives específiques o que es troben en situacions singulars.						
Planificació de l'acció tutorial	Recull de la planificació de les competències bàsiques, transversals i/o clau en les propostes didàctiques de cada àrea, àmbit, matèria o unitat formativa; en les diferents activitats generals i projectes del centre, i en els espais i els temps de la tutoria. També ha d'incloure les actuacions compartides amb les famílies. Aquesta planificació ha de quedar recollida en el PEC.						
Proves específiques d'accés	Informació i requisits per a les proves d'accés de cada un dels diferents ensenyaments.						

Registre anual i documents de registre	Documents utilitzats per enregistrar i recollir les dades de l'evolució dels infants i les mesures de suport, si escau. Cada centre determina el format d'aquests documents.							
--	--	--	--	--	--	--	--	--

5 Normativa d'aplicació (l'orientació educativa i l'acció tutorial al llarg i en cada una de les etapes educatives i dels ensenyaments)

- [Llei orgànica 2/2006](#), de 3 de maig, d'educació (BOE núm. 106, de 4.5.2006)
- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.07.2009)
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5685, de 5.8.2010)
- Consulteu els decrets d'ordenació dels ensenyaments al [web del Departament](#).